

Projektjord er en ressource

Overskudsjord er affald

Budskabet og konteksten

- Hvordan undgår vi, at reglerne bliver en hæmsko for en mere bæredygtig jordhåndtering?
- Hvordan undgår vi, at jorden bliver anset som affald
=> med de deraf følgende retlige konsekvenser?

Affaldsdefinitionen?

- Overskudsjord er som udgangspunkt affald:
  - Affaldsbekendtgørelsens § 2, stk. 1:
    - *”Ved affald forstås i denne bekendtgørelse ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med.”*
      - Hvis du har jord i overskud, udgør det som udgangspunkt en byrde for indehaveren, som indehaveren har en interesse i at skille sig af med.
      - EU-domstolen:
        - » Det er et indicium for, at jorden er affald.

Hvorfor er det interessant?

- Hvis jorden er affald, udløses en række retlige forpligtelser, som ikke nødvendigvis fremmer bæredygtig jordhåndtering
- Det kan derfor være relevant at se på, om man kan undgå, at jorden bliver til affald

Jorden er affald

Jorden er ikke affald

Sidestensdommens kriterier for, hvad der ikke er affald

Sag C-9/00:

- Sagen drejede sig om, hvorvidt sidesten fra et granitbrud oplagt nær stenbruddet med henblik på senere anvendelse i et vejbyggeri skulle anses som affald
- Sådanne sidesten skulle som udgangspunkt anses som affald, medmindre det er sandsynligt, at der sker en fuldstændig anvendelse af sidestenene uden forudgående forarbejdning
- Det er uden betydning, om biproduktet er farligt
- Det blev forudsat, at oplaget var midlertidigt
- NB: Dommen har stor praktisk betydning i forhold til uforurennet jord

Hvornår er jord undtaget fra affaldsdefinitionen?

- Forarbejderne til jordforureningslovens § 50, stk. 4 (lov nr. 507/2006):
  - *"Under visse betingelser må uforurenet jord, der graves op, antages at falde uden for affaldsdefinitionen.*
  - *Dette er tilfældet, når jordproducenten har en aftager af den uforarbejdede jord på opgravningstidspunktet, og jorden derfor aldrig når at blive til affald, før den finder anden anvendelse. I disse tilfælde må jorden anses for at være et produkt.*

Hvornår er jord undtaget fra affaldsdefinitionen?

- Forarbejderne til jordforureningslovens § 50, stk. 4 (lov nr. 507/2006):
  - *Ved afgørelsen af, om der er tale om et produkt eller affald, bør der lægges vægt på, at aftalen om aftagning af jorden er indgået senest på opgravningstidspunktet, og at jorden kun oplagres for en kortere tidsafgrænset periode, inden den finder fornyet anvendelse.*
  - *Såfremt jorden oplagres for en længere eller ikke-tidsafgrænset periode, må jorden anses for at udgøre en byrde for ejeren, hvilket er et indicium for, at der er tale om affald. Støtte for sådanne betragtninger findes i præmisserne for den såkaldte »Sidestensdom« fra EF-domstolen (dom af 18. april 2002, sag C-9/00).”*

Sondring mellem affald og produkt

- Miljøstyrelsens orientering af 8. oktober 2007 om en ny jordflytningsbekendtgørelse, bilag E

Eksempel 1, Jord fra byggeprojekt – oplagres i ikke-tidsafgrænset periode

Ved udgravning til et byggeprojekt fremkommer der overskudsjord. Jorden kan anvendes uden forudgående behandling, men kan ikke anvendes i forlængelse af opgravningen. Der er behov for at oplagre den i en ikke nærmere angivet periode. Jorden vil hermed blive kategoriseret som affald.

Eksempel 2 Forurenede overskudsjord fra byggeprojekt

Ved udgravning til et byggeprojekt fremkommer der overskudsjord. Det viser sig, at jorden er forurenede. Da den ikke kan anvendes uden at der tages højde for de risici for miljø og sundhed, som jorden indebærer, vil jorden være affald med mindre det konkret kan godtgøres, at der er tale om et tilsigtet biprodukt.

Eksempel 3 Uforurenede jord fra byggeprojekt aftalt anvendt i andet byggeprojekt

Ved en udgravning til et byggeprojekt fremkommer der overskudsjord, som dokumenteres at være uforurenede. Der er indgået en aftale om, at jorden efter en kort tidsafgrænset periode kan anvendes i et andet byggeprojekt. Jorden vil i denne situation kategoriseres som produkt.

Forureningsgraden er et relevant sekundært kriterium

- EU-domstolens dom af 14. marts 2019 (sag C-399/17):
  - Fra slutningen af 2010 og til begyndelsen af 2011 overførte en tjekkisk operatør ca. 20.000 ton TPS-NOLO (Geobal) til Polen bestående af tjæresyre, som er en rest fra raffinering af olie, kulstøv og calciumoxid.
  - Blandingen kunne anvendes som brændstof på cementfabrikker
  - Polen anså overførslen som ulovlig eksport af affald
  - Tjekkiet henviste til, at det ikke var affald, bl.a. fordi blandingen var registreret i henhold til REACH-forordningen
  - EU-kommissionen indbragte Tjekkiet for EU-domstolen (Traktatbrudssag)

Forureningsgraden er et relevant sekundært kriterium

- EU-domstolens dom af 14. marts 2019 (sag C-399/17):
  - EU-domstolen udtalte bl.a.:
    - *”Det skal indledningsvis fremhæves, at der ikke ud fra stoffernes farlighed kan udledes noget om begrebet affald”* (Præmis 66).
    - *”Som det fremgår af definitionen på affald, betragtes et stof ikke som affald på grund af sin art, men fordi dets indehaver agter eller er forpligtet til at skille sig af med det, dvs. på grund af indehaverens eller lovgivers hensigt.”* (Præmis 74)
    - *”et stofs kemiske sammensætning kan være tegn på, at det er affald”* (Præmis 74).
  - Tjekkiet blev frifundet.
    - EU-kommissionen havde ikke løftet bevisbyrden for, at der var tale om affald på overførelstidspunktet

Opsummering

- Affaldsdefinitions subjektive element er afgørende:
  - Ved affald forstås i denne bekendtgørelse ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med.
- Forureningsgrad er som udgangspunkt uden betydning for, om der er tale om affald
  - Forureningsgrad kan dog indebære, at der opstår en formodning for, at der er tale om affald
- Der kan herunder lægges vægt på følgende:
  - om jorden er et tilsigtet produkt.
  - om der forudgående er indgået aftale om afsætning til eller plan for/beslutning om anden lovlig anvendelse.
  - om den faktiske eller påtænkte oplagring forud for afsætning kun er af kort varighed.
    - Er der sikkerhed for anvendelsen?

Brug de rigtige ord for at undgå misforståelser

HVIS JORDEN IKKE ER AFFALD	HVIS JORDEN ER AFFALD	HVIS JORDEN ER AFFALD
<p><i>Jorden skal anvendes som en integreret del af projektet eller afsættes til nyttige formål hos andre aftagere i umiddelbar forlængelse af frembringelsen.</i></p> <p>Brug følgende begreber:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projektjord • Håndtering • Anvendelse	<p><i>Jorden finder ikke anvendelse i projektet, og det er nødvendigt at skille sig af med jorden. Jorden anvendes som erstatning for primære råstoffer hos aftagere, der ikke var kendt på frembringelsestidspunktet eller i umiddelbar forlængelse heraf.</i></p> <p>Brug følgende begreber:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overskudsjord • Nyttiggørelse • Genanvendelse	<p><i>Jorden finder ikke anvendelse i projektet, og den kan ikke finde anvendelse som erstatning for primære råstoffer.</i></p> <p>Brug følgende begreber:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overskudsjord • Udsætning • Bortskaffelse • Depot

Begrebsanvendelse – farverne er udtryk for, at der bør være en høj grad af opmærksomhed på, om anvendelsen af begreberne i den gule og særligt den røde søjle er retvisende, da det kan have store konsekvenser for, hvilken regulering der finder anvendelse.

Opgravet jord som biprodukt?

- Affaldsbekendtgørelsens § 2, stk. 2:
  - *Stoffer eller genstande anses dog ikke for affald, men som biprodukter, hvis de er resultatet af en produktionsproces, som ikke primært sigter mod fremstilling af dette stof eller denne genstand, og hvis:*
    - 1) *det er sikkert, at stoffet eller genstanden videreanvendes,*
    - 2) *stoffet eller genstanden kan anvendes direkte uden anden yderligere forarbejdning, end hvad der er normal industriel praksis,*
    - 3) *stoffet eller genstanden fremstilles som en integreret del af en produktionsproces, og*
    - 4) *videreanvendelse er lovlig, dvs. at stoffet eller genstanden lever op til alle relevante krav til produkt-, miljø- og sundhedsbeskyttelse for den pågældende anvendelse og ikke vil få generelle negative indvirkninger på miljøet eller menneskers sundhed.*

Opgravning af jord som biprodukt

- EU-Domstolens dom af 17. november 2022 i sag C-238/21 – Porr Bau
  - Sagens faktum
    - Landbrugere henvendte sig til Porr Bau for at få leveret udgravningsmateriale til tilpasning og forbedring af landbrugsproduktionsarealer
    - Porr Bau fandt et byggeprojekt, hvor det efterspurgte materiale ville blive frembragt
    - Porr Bau leverede herefter ikke-forurenede udgravningsmateriale i kvalitetsklasse A 1 (højeste kvalitetsklasse i Østrig)
    - Porr Bau anmodede myndighederne om at bekræfte, at der ikke var tale om affald
    - De østrigske myndigheder henviste til, at forbundsplanens formelle kriterier for affaldsfasens ophør ikke var overholdt, og at der derfor var tale om affald.

Opgravning af jord som biprodukt

- EU-Domstolens dom af 17. november 2022 i sag C-238/21 – Porr Bau
  - Var udgravningsmaterialet at anse som et biprodukt?
- 1) Der skal være sikkerhed for anvendelsen
  - Der var en aftale på plads om, at landbrugerne skulle modtage materialet og anvende det til tilpasning og forbedring af terrænet
- 2) Der må ikke være behov for særlig forarbejdning
  - Kvalitetskontrollen bekræftede, at udgravningsmaterialet var egnet til det påtænkte formål
- 3) Der skal være tale om en integreret del af en produktionsproces
  - Opgravning af jord er det første trin i forbindelse med en anlægsaktivitet, der medfører omdannelse af jord
- 4) Anvendelsen skal være lovlig og uden negativ påvirkning af omgivelserne
  - Udgravningsmaterialet levede op til alle krav og ville ikke påvirke miljø eller sundhed negativt

Planlægning er nøgleordet

- Projektjorden skal tænkes ind i projektet som tidligt som muligt
  - *Kan designet ændres?*
  - *Kan projektet udvides/raffineres?*
  - *Er der aftagerprojekter i nærheden?*
  - *Er der aftagerprojekter i nær fremtid?*
  - *Kan jorden erstatte andre råvarer/materialer?*

Affaldsfasens ophør

- Hvis vi ikke kan undgå, at jorden bliver til affald.....
  - *Kan vi så bringe jorden ud af affaldsfasen?*

Affaldsfasens ophør

- Affaldsfasen ophører, når affaldet har undergået en behandling, som indebærer, at der i stedet er tale om et produkt
- Genanvendelse – affaldsbek. § 3, nr. 22:
  - *”Enhver nyttiggørelsesoperation, hvor affaldsmaterialer omforarbejdes til produkter, materialer eller stoffer, hvad enten de bruges til det oprindelige formål eller til andre formål. Heri indgår omforarbejdning af organisk materiale, men ikke energiudnyttelse og omforarbejdning til materialer, der skal anvendes til brændsel eller til opfyldningsoperationer.”*
- Forberedelse med henblik på genbrug – affaldsbek. § 3, nr. 18:
  - *”Enhver nyttiggørelsesoperation i form af kontrol, rengøring eller reparation, hvor produkter eller produktkomponenter, der er blevet til affald, forberedes, således at de kan genbruges uden anden forbehandling.”*
    - NB: Affaldsbehandling! Kræver miljøgodkendelse....

Affaldsfasens ophør

- EU-Domstolens dom af 17. november 2022 i sag C-238/21 – Porr Bau
  - Kan kontrol af udgravningsmaterialet anses som forberedelse med henblik på genbrug med den konsekvens, at affaldsfasen kan anses for ophørt?
  - Præmis 68:
    - *”Det må derfor lægges til grund, at en undersøgelse, der har til formål at fastslå kvaliteten og tilstedeværelsen af forurening i udgravningsmateriale, kan kvalificeres som ”kontrol”, der henhører under begrebet ”forberedelse med henblik på genbrug” [...].”*

Affaldsfasens ophør

- Affaldsbekendtgørelsens § 6, stk. 1:
  - ”Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at affald, der har gennemgået en genanvendelsesoperation eller en anden nyttiggørelsesoperation, anses for at være ophørt med at være affald, hvis følgende betingelser er opfyldt:
    - 1) Stoffet eller genstanden skal anvendes til specifikke formål.
    - 2) Der findes et marked for eller en efterspørgsel efter et sådant stof eller en sådan genstand.
    - 3) Stoffet eller genstanden opfylder de tekniske krav til de specifikke formål og lever op til gældende lovgivning og normer vedrørende produkter.
    - 4) Anvendelsen af stoffet eller genstanden får ikke generelle negative indvirkninger på miljøet eller menneskers sundhed.”

Kontakt

Jacob Brandt
Advokat (L), partner
Tlf. 21 31 54 03
E-mail: jab@codexlaw.dk

Jord er en ressource i projektet

Vejforum 8 dec. 2022

Jord er en resource i projektet

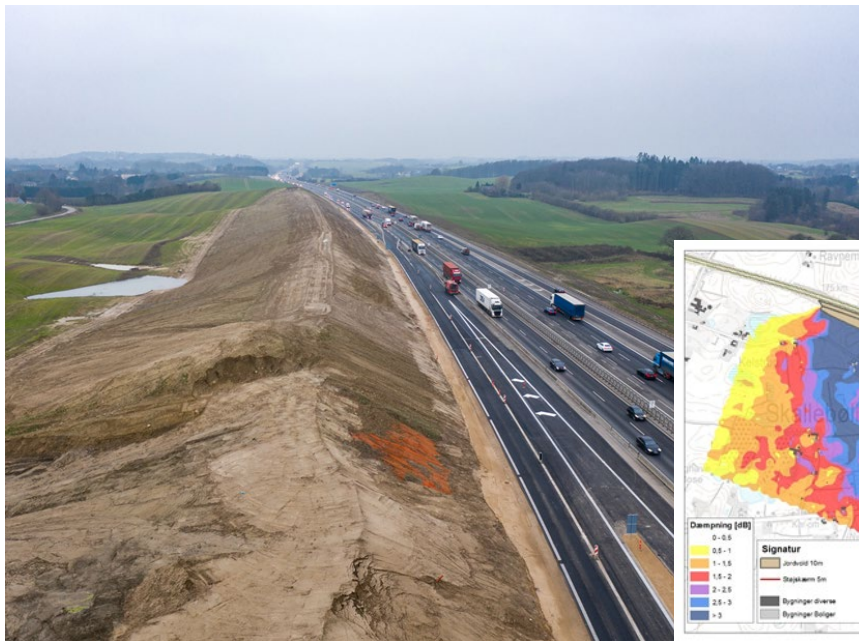
- Vi skal undgå at jorden bliver til affald i projektet
- Hvordan undgår vi at jorden bliver anset som affald
- Hvordan fastlægges håndtering af jord, primært i vores anlægsprojekter

Begrebsanvendelse i Vejdirektoratet

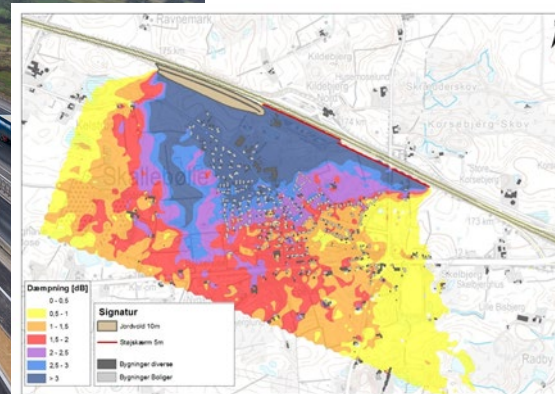
Brug begreberne:

- Projektjord
- Håndtering
- Anvendelse

Brug ikke begreberne:

- Overskudsjord
- Udsætning
- Bortskaffelse
- Depot

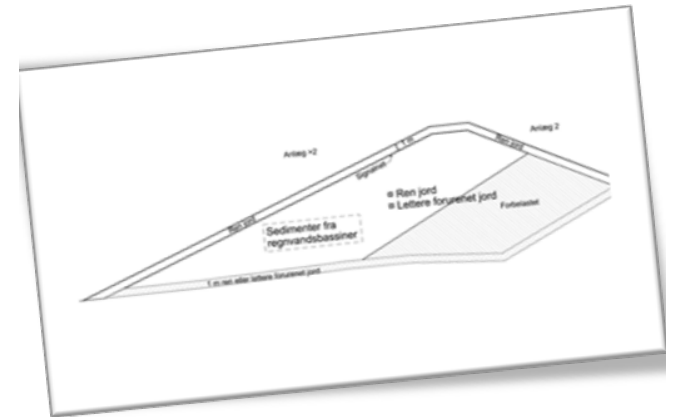
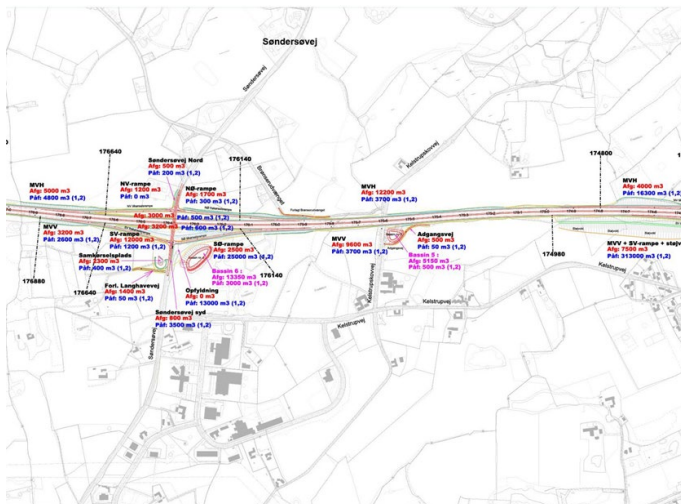
Vejdirektoratets definition på projektjord

- Projektjord:
  - Vejkasse
  - Støj-lysvolde
  - Forbedring af trafiksikkerhed
  - Rekreativeområder

Hvordan undgår vi at jorden bliver anset som affald

- Jordmængder/jordbalance E20 Vestfyn 1.etape:
- Projektjord
  - Samlet afgravning ca. 510.000 m³
  - Samlet indbygning i vejkasse. ca. 150:000 m³
  - Samlet indbygning i Støjvolde ca. 310.000 m³
  - Rekreativ område ca. 50.000 m³

Jord er en ressource i projektet

Fase 1

- Jordens geotekniske egenskaber

Fase 2

- Afdække mulighed for anvendelse af projektjord som integreret del af projektet
- Skabe rummelighed i projektet for anvendelse af projektjord
- Jordmængde og jordbalance

Fase 3

- Sikre sig entreprenørens fokus på håndtering af jord

Fase 4

- Fokus på uforudsete hændelser- kan projektjorden holdes udenfor affaldsdefinition og inden for nyttiggørelsebegrebet

Læs mere

[Vejregler.dk](https://vejregler.dk) -> Trafikarealer i landområder

